

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Bảy, ngày 29/11/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 265: Phật Pháp là đại từ đại bi

Phật Pháp là Đại từ Đại bi. Đại từ đại bi của Phật pháp chính là chân thành, thanh tịnh, bình đẳng. Chúng ta đề khởi được những ái tâm này thì mới gọi là đại từ đại bi. Tâm chân thành, thanh tịnh, bình đẳng, từ bi được xây dựng trên nền tảng của trí tuệ, không phải là cảm tình. Phật Bồ Tát hiện thân đến bất cứ nơi nào để giảng kinh nói Pháp thì dựa vào cảm ứng, chứ không dựa vào cảm tình. Chúng sanh có cảm, Phật liền có ứng. Chúng ta lắng nghe được tiếng ròi, được chân tâm của người bằng chân tâm của chính mình, chứ không phải là cảm tình dụng sự. Đa phần hiện tại chúng ta làm theo cảm tình. Chính vì vậy mà phiền não chướng ngại cứ vây lấy chúng ta.

Phật là vô duyên đại từ, còn chúng ta nhiều lắm thì đạt được ái duyên từ bi. Riêng điểm này, chúng ta xét thấy nghiệp duyên chúng ta quá nặng nề. Trên Tịnh Độ có câu tôi thường hay ngâm nghĩ đến: “Ái bất trọng bất sanh ta bà, niệm bất nhất bất sanh Tịnh Độ”. Chúng ta niệm Phật mà không nhất tâm thì không thể sanh Tịnh Độ. Chúng sanh đến với cõi Ta Bà này là do ái tâm nặng. Chúng ta sanh trong cõi Ta Bà này là biết chắc ái tâm chúng ta rất nặng. Đối tượng của chúng ta là người mình thương, mình thích, mình có cảm tình thì đó là cảm tình dụng sự. Phật Bồ Tát không có điều kiện, không lý do. Thâm chí rằng ta nghĩ rằng ta và chúng sanh đều là một thể. Ta còn thấy chỗ này thì cũng chưa phải là vô duyên đại từ. Chúng ta thấy vi tế đến mức độ này. Đã đạt đến đẳng cấp ta và chúng sanh là một thể đã cao lắm rồi, nhưng mà vẫn chưa phải là vô duyên đại từ.

Vô duyên đại từ ở nơi Phật là tự nhiên khế nhập. Ngay đến một ý niệm cũng không có. Chúng sanh có cảm thì liền có ứng. Cảm là y giáo phụng hành, làm đúng theo lời giáo huấn của Phật thì liền cảm ứng, chứ không phải ngày ngày cầu xin Phật vãng sanh. Danh vọng lợi dưỡng càng đắp càng dày. Nói rõ hơn, bá đồ càng lúc càng phình to. Đấy chính là vô khẩu vô tâm. Muốn vãng sanh Tây

Phương Cực lạc mà thế gian này không muốn buông gì cả, thứ gì cũng chấp trước, thứ gì cũng dính mắc. Tiền tài danh vọng đều chấp trước. Cho nên chúng ta niệm Phật, cứ chân thành mà niệm. Hòa thượng từng dạy mọi sự mọi việc lúc nào ra đi, Phật A Di Đà sẽ sắp xếp rất chu đáo. Đây chính là đạo lý của cảm ứng. Chúng ta ở đó mà lo nghĩ rằng Phật sẽ đưa mình đi bằng cách gì, vậy thì ta đã vọng tưởng rồi.

Hàng ngày có thể nói rất nhiều việc làm cho chúng ta quên đi câu Phật hiệu nhưng tâm của chúng ta hướng về Phật phải kiên trì. Hòa Thượng Tịnh không từng nhắc chúng ta **“Phật hiệu có thể gián đoạn nhưng Phật tâm không được gián đoạn”**. Tâm Phật là tâm vô tư vô cầu, luôn nghĩ cho chúng sanh. Hàng ngày chúng ta vẫn cầu cho mình là tự tư tự lợi, ngày ngày vẫn khởi lên ý niệm nghĩ về cho mình thì vẫn là tự tư tự lợi. Mọi ý niệm đều phải vì chúng sanh. Hàng ngày, tôi nghe rất nhiều người nói “Phật ơi, cho con vãng sanh về Tây Phương Cực lạc” nhưng vọng tưởng, chấp trước từng ly từng tí, không hề buông xả bất cứ thứ gì, có vô cùng nhiều càng tốt. Vậy thì sai rồi!

Bài học hôm nay, Hòa thượng nói **“Phật Pháp là đại từ đại bi. Đại từ đại bi là chân thành, thanh tịnh, bình đẳng. Tâm này phải được xây dựng trên nền tảng của trí tuệ. Phật Bồ Tát hiện thân đến bất cứ nơi nào để giảng Pháp dựa vào cảm ứng, chứ không phải vào cảm tình**. Không có chuyện chỗ này làm tốt mình đến đây. Chỗ này chưa tốt thì mình không đến chỗ này. Nơi nào có chúng sanh y giáo phụng hành thì Phật liền đến. **Chữ “cảm” ở đây là chúng ta phải hiểu chúng sanh y giáo tu hành. Nơi nào có nhiều chúng sanh y giáo phụng hành thì Phật Bồ Tát liền đến. Chữ Phật Bồ Tát tự nhiên đến, không thỉnh không mời cũng đến**.

Trong kinh Vô Lượng Thọ đã nói Bồ Tát là bạn không mời của chúng sanh, **“bất thỉnh tri hữu, tác bất thành tri hữu”**. Chúng ta nghe chỗ này rất là cảm động. Có lần Hòa Thượng nói: bạn đừng tưởng trong thế gian này bạn chỉ có một mình. Sai rồi, Phật Bồ Tát luôn ở xung quanh với bạn, bạn hoàn toàn không cô độc. Cho nên chúng ta phải đề cao tinh thần của mình. Trong lúc mình bị bệnh khổ, gặp nguy nan, mình đừng mất tinh thần. Tinh thần, ý chí phải vững vàng. Quan trọng là chúng ta phải kiểm điểm khởi tâm động niệm, việc làm hiện tại chúng ta

có đúng lời Phật dạy không? Nếu đúng thì cứ y thế mà làm, mà tu hành, còn mọi diễn biến của nó đã có Phật Bồ Tát hỗ trợ chúng ta.

Hòa Thượng nói ***nếu Phật Bồ Tát mà bạn mời mới đến, còn không mời thì không đến thì đó là Bồ Tát nhỏ, không phải là Đại Bồ Tát.*** Chỗ này Hòa thượng nói chắc chắc là ngài cười rất tươi. Hai ngày trước, trời rất lạnh, tôi nói với mấy chú: *trước giờ ở đây chưa bao giờ lạnh vậy. Không phải có do mình già hơn không mà lạnh vậy. Mình nhà kính kín thế này mà còn lạnh thì biết bao người bão lũ vừa qua không nhà không áo không đủ ăn thì khổ cỡ nào.* Con bão số 15 sắp đến, nhiều người đồn đoán cơn bão sẽ lớn. Nhưng nhờ thiện tâm của mọi người, cả nước đều khởi lên tâm đồng cảm yêu nên cơn bão giảm dần, không còn mạnh nữa. Hy vọng khi vào đất liền sẽ chỉ còn là áp thấp. Rõ ràng là một ý niệm thiện là châu biến khắp phát giới. Từ trường của ý niệm thiện vang tận hư không pháp giới. Mọi người đều khởi ý niệm thiện, sẽ tạo ra từ trường an lành, xua tan kiếp nạn. Hòa Thượng nói cho dù một phút nữa xảy ra, nhưng nếu người ta cùng khởi lên một ý niệm thiện thì kiếp nạn đó cũng bị xua tan. Giống như một mũi tên đen từ xa bay đến, mình tưởng rằng nó cắm thẳng vào trán, nhưng nó tự tan biến trong không trung. Cho nên ý niệm của chúng ta vô cùng mạnh mẽ.

Trước đây chúng ta từng học, Hòa thượng nói: ***một ý niệm thiện liền tức khắc châu biến khắp pháp giới, một ý niệm ác liền tức khắc châu biến khắp pháp giới. Nếu nhiều người khởi ý niệm ác, từ trường ác cộng dồn sẽ làm cho thiên tai bão lũ lớn hơn. Nếu nhiều người khởi lên ý niệm thiện, mảng từ trường an lành kết lại, tự nhiên hóa giải được thiên tai bão lũ.*** Việc này, nhiều người không biết, không tin nhưng thực sự đó là thật. Mấy ngày nay, chúng ta thấy có rất nhiều hiệp sĩ, anh hùng. Đâu phải chỉ nam giới đâu, mà rất nhiều nữ tài xé từ nhiều nơi đến đây. Một bầu không khí rất hân hoan, tốt đẹp. Rõ ràng là sau với thiên tai bão lũ này, đời sống của chúng ta sẽ hết sức là tốt đẹp. Vì mọi người từ Bắc Trung Nam ai cũng yêu thương nhau, quan tâm nhau. Sự đoàn kết này chắc chắn sẽ làm thay đổi hoàn cảnh sống tốt đẹp hơn.

Trên kinh Vô Lượng Thọ, Phật đã nói Bồ Tát là bạn không mời của chúng sanh. Chúng ta phải để khởi được tinh thần, việc làm này của Bồ Tát. Chúng ta sẽ sẵn sàng đến với bất cứ nơi nào cần đến sự giúp đỡ của mình. Không phân biệt họ là ai, màu da chủng tộc tôn giáo. Tình dữ vô tình, đồng viên chúng

chí. Tất cả chúng sanh cho dù vô tình, cỏ cây hoa lá vật thể bàn ghế với chúng ta là một thể, thể mà chúng ta lại phân biệt, đó là sai rồi. Đây chính là phân biệt, chấp trước. Thậm chí bây giờ người học theo Hòa Thượng tịnh Không còn bị có người bài bác kỳ thị. Người niệm Phật theo cách này kỳ thị người niệm Phật theo cách kia. Chúng ta làm như vậy thì bao giờ chúng ta đạt được đến tâm chân thành, thanh tịnh, bình đẳng. Mà trên kinh Phật gọi là đồng thể đại diện. Trước đây có cô giáo không phải là người học Phật, tôi vẫn để cho làm Hiệu trưởng. Một thời gian họ thấy không được, họ sợ mất người, nghỉ không làm nữa. Làm hiệu trưởng chính ngôi trường mình làm việc, chứ không phải đi làm trường khác. Tôi chỉ nói rằng: nếu là người học Phật, hãy đem từ bi của Phật đến với ác con học sinh, nếu là người học theo Chúa hay đạo khác thì hãy đem tình yêu đó đến với các con là được rồi. Ở đây không có phân chia tôn giáo. Một thời gian sau vẫn nghỉ. Hiện tại, cũng có một người không phải là người học Phật, chúng ta vẫn để cô làm Hiệu trưởng. Hoàn toàn không có ý niệm phân biệt, miễn sao làm tốt vai trò của mình. Chân thật đem giáo dục đến với các con là được. Trong giáo dục không có ý niệm tôn giáo. Thế nên câu của Phật nhắc trên kinh Vô Lượng Thọ “Bồ Tát là bạn không mời đến với chúng sanh”. Đâu phải Bồ Tát chỉ đến với những người yêu thích Bồ Tát. Hay là Bồ Tát chỉ đến những nơi học theo, làm theo lời Bồ Tát thì Bồ Tát đến. Thậm chí, những kẻ từng phá hoại thì cũng không có tâm phân biệt. Cho nên tất cả những người học Phật của chúng ta phải lắng nghe được lời Phật dạy: *Bồ Tát là bạn không mời của chúng sanh*. Nơi nào đủ duyên thì ta đến nơi đó cứu giúp. Những năm trước tôi đã từng đến nơi nuôi dưỡng những người điên trong Nam Hà. Khi đó, tôi thấy có bàn thờ Chúa chấp tay, họ biết tôi là người học Phật. Tôi cung kính Chúa như cung kính Phật. Một vài lần họ cũng ra đây thăm tôi. Không có rào cản tôn giáo. Chúng sanh cần ta giúp ta đến giúp. ***Việc làm này, tinh thần này Phật dạy rất rõ mà chúng ta vẫn mãi chìm đắm trong vọng tưởng phân biệt chấp trước.*** Thế nên rất nhiều chúng sanh vì sự phân biệt chấp trước của chúng ta mà không được cứu giúp. Những người học Phật phải thực sự thấu hiểu, quán sát việc này để làm tốt hơn.

Hòa Thượng nói ***Đại Bồ Tát và tất cả chúng sanh tương thông. Không cần mời họ, cho dù oan gia đối đầu, người này quá khứ từng lừa gạt ta, hãm hại ta, nhục mạ ta, bây giờ họ đã quay đầu hướng thiện rồi thì vẫn giúp đỡ họ. Đúng như trên Kinh Bát đại Nhân giác, Phật đã nói: đẳng niệm quán thân,***

bất niệm cự thù, bất tắng tắng ác nhân. Đẳng niệm là bình đẳng. Bình đẳng nghĩ đến người thân hay kẻ thù không nghĩ đến cái ác mà họ đã tạo, không nhớ đến việc họ làm cho mình đau khổ. Lời Phật dạy đã đến mức như vậy. Đây là lời Phật dạy trên Kinh Bát đại Nhân giác. 8 điều giác ngộ của bậc đại thiện nhân. Chúng ta hãy làm bậc thượng nhân.

Trên Bát đại Nhân giác Kinh, Phật đã nói: ***“đẳng niệm quán thân, bất niệm cự thù, bất tắng tắng ác nhân”***. Đẳng niệm là bình đẳng. Câu này hết sức đại từ đại bi. Bình đẳng nghĩ đến tất cả chúng sanh để mà cứu giúp. Nếu họ chân thật muốn tiếp nhận thì chúng ta liền đến vậy để cứu giúp họ. Hòa thượng nói: ***Chúng ta học Phật phải học từ ngay chỗ này. Chỗ bình đẳng nghĩ đến tất cả chúng sanh, cho dù là người thân hay kẻ thù. Đại Bồ Tát muốn giúp đỡ tất cả chúng sanh ở tận hư không khắp pháp giới cho nên không hạn chế ở một cõi Phật, ở một nơi nào. Nơi nào có duyên thì đến nơi đó. Cho nên kinh Phật có câu “Thiên sứ cầu thiên sứ ứng, ngàn nơi cầu, ngàn nơi ứng”. Đại Bồ Tát dụng tâm là tâm chân thành, thanh tịnh, bình đẳng. Đây mới gọi là đại từ đại bi. Nếu tâm có một chút thiên lệch thì cho dù có từ bi, cũng không gọi đó là đại từ đại bi.*** Nói đến đây, tôi nhớ những lần tôi xem phim tư liệu, mình tưởng mình làm được nhiều việc lắm rồi, nhưng có những người đến châu Phi, cứu giúp những người dân nơi đó. Họ đào giếng, khi nước xuất hiện, họ quỳ lạy cảm ơn thiên thần. Rất cảm động! Dạy cho họ trồng lúa. Những cánh đồng lúa Việt Nam vàng ươm xuất hiện. Họ cho đó là phép màu! Rõ ràng là ngay trong thế gian này, trong cõi này, chúng ta còn rất nhiều nơi chưa đến được để cứu giúp, huống hồ là đến tận hư không pháp giới. Khu vực mà chúng ta có thể làm lợi ích cho chúng sanh quá nhỏ. Tại sao mà chúng ta phải thành Phật, vãng sanh Tây phương cực lạc. Để làm gì? Để hoàn thành học nghiệp cao nhất của mình, để mình có đủ năng lực ***“Thiên sứ cầu thiên sứ ứng, ngàn nơi cầu ngàn nơi ứng”***. Chỉ có năng lực của Bồ Tát bất thối chuyển ở Tây phương Cực lạc, năng lực của một vị Phật thì chúng ta mới có năng lực *thiên sứ cầu thiên sứ ứng*.

Hòa thượng nói: ***trên kinh Phật nói từ bi có bốn loại. Loại thứ nhất là ái duyên từ bi, từ bi này rất nhỏ, bạn ưa thích thì bạn từ bi, bạn không ưa thích thì đối với họ bạn không từ bi. Loại từ bi này phàm phu ái cũng có. Đa phần ta từ bi với người mà ta thích. Người lắng nghe ta, đồng phe với ta, ta mới từ***

bi. Loại này chúng sanh ai cũng có. Loại từ bi thứ hai là chúng sanh duyên từ bi. Từ bi này gọi là gì? Còn thấy có chúng sanh, thấy có mình có người. Mình phải xả mình vì tưởng đã dần dần lấm rồi, nhưng mới là chúng sanh duyên từ bi. Loại từ bi thứ ba là pháp duyên từ bi. Đó là đối với Phật pháp có một trình độ tương đối thông đạt rồi, giác ngộ rồi, biết được mình và tất cả chúng sanh có quan hệ, biết được sự tu hành chính quả là cần thiết nên tự hành hóa tha. Nghe Hòa thượng phân tích chỗ này chúng ta mới thấy đạt được cảnh giới này không hề đơn giản. Biết được ta và chúng sanh có những năng lực có thể giác ngộ nên giúp họ cùng giác ngộ. Nhưng đây mới là pháp duyên từ bi thôi. Vẫn còn đối tượng ở trong tâm của mình nên chưa khởi, chưa rốt ráo. Đạt đến mức độ hóa tha, thực tế là tự độ. Ta và người không hai. Hiểu được những đạo lý này, tâm từ bi này mà sinh ra, thì đó là pháp duyên từ bi. Mình tưởng cao lắm rồi, chưa cao. Còn từ bi thứ tư là Vô duyên từ bi. Trên quả địa của Như Lai, những đạo lý này là điều không nhắc đến. Cho nên gọi là Vô duyên từ bi. Vô duyên là không có bất cứ một điều kiện gì, tình dữ vô tình đồng một thể. Vậy thì còn nói đến điều kiện gì nữa. Chỗ này chúng ta rất dễ nhầm lẫn, quá là chi tiết. Vi tế của tầng bậc này quá sâu. Nhìn thấy chúng sanh có thể giác ngộ, có thể cứu giúp họ. Cùng nhau giác ngộ cùng nhau giải thoát đã tưởng cao lắm rồi, nhưng vẫn chưa đạt đến vô duyên đại từ.

Hòa thượng nói: ***“Tận tư không pháp giới, tất cả chúng sanh với ta cùng một thể. Nếu như còn ý niệm này thì mới là Pháp duyên từ bi. Tự nhiên khế nhập, ngay đến ý niệm cũng không có thì mới là Vô duyên từ bi”***. Những việc này chúng ta đừng có nghĩ là đến bao giờ chúng ta mới đạt đến. Ta cứ làm, ta xem từ trong khởi tâm động niệm, trong việc làm, đối nhân xử thế hàng ngày, chúng ta đã dụng tâm chân thành, bình đẳng, từ bi chưa? Ta cứ làm, lâu dần rồi, chân thành chưa đủ thì sẽ chân thành cao hơn, chưa bình đẳng thì dần bình đẳng sẽ cao hơn, từ bi càng lúc càng rộng lớn hơn. Có người hỏi tôi rằng làm thế nào để mình đừng có tự tư ích kỷ. Tôi nói rằng, cố gắng làm nhiều việc cho người. Mình làm đến mức không có thời gian rảnh, không còn có thời gian cho mình. Tất cả thời gian đều lo nghĩ cho người khác. Thì lâu dần tất cả những khởi tâm động niệm của mình đều vì người mà lo nghĩ, lúc đó không còn có thời gian để nghĩ cho mình nữa. Thì dần dần chúng ta sẽ bước được vào biên giới của chân thành, thanh tịnh, bình đẳng. Mọi người nghĩ có phải không? Tất cả những khởi

tâm động niệm, hành động việc làm của mình đều vì người khác thì tự khắc dần dần mình sẽ ít đi. Khi nào chỉ còn nghĩ cho người, không còn nghĩ cho mình thì lúc đó mình sẽ mất đi cái ta, tâm của mình càng mở rộng. Để có thể đạt đến đại từ đại bi, vô duyên đại từ, chỉ có Như Lai, quả vị Phật mới có thể làm được, còn Bồ Tát vẫn chưa làm đến được. Còn chúng sanh chúng ta hàng ngày cố gắng mà bình đẳng đối đãi, không phân chia đẳng cấp xã hội, không phân chia tôn giáo, không phân chia tông phái. Ngày nay, chúng ta thấy người học Thiền thì không ưa người học Tịnh độ, người học Tịnh Độ thì bài bác người học Mật tông,... Thậm chí ngay những người niệm Phật với nhau mà còn không thể bình đẳng đối đãi thì đó là phân biệt chấp trước quá nặng.

Trên Kinh Bát đại Nhân giác, Thích Ca Mâu Ni Phật đã dạy chúng ta “**Đẳng niệm quán thân, bất niệm cự thù, bất tằng ác nhân**”. Bình đẳng mà đối đãi với người thân, người thù. Làm được như vậy thì cảnh giới trong nội tâm chúng ta đã nâng cao rồi. Hàng ngày chúng ta cho con mình thì đồ tốt hơn, con người ta đồ xấu hơn, con mình nhiều tiền hơn, con người ta ít tiền hơn. Vậy thì đâu có bình đẳng. Ngay những việc làm này, chúng ta quán chiếu rất rõ, ngày ngày chúng ta đâu có bình đẳng đối đãi. Chúng ta còn phân biệt chấp trước rất nặng nề. Dùng tâm chấp trước này mà công phu thì rõ ràng công phu đâu có lực. Rõ ràng tâm chưa có chân thành, thanh tịnh, bình đẳng. Niệm Phật nhiều năm rồi mà tâm chưa thanh tịnh, phiền não vẫn phiền não, chướng ngại vẫn là chướng ngại. Nhiều người không hiểu tại sao chúng ta học Pháp, nghe Hòa thượng phân tích lâu ngày chúng ta mới thấu hiểu, mới vỡ ra được nhiều điều. Tất cả đều do chính mình. Mình chưa có dọn sạch từ nơi gốc. Cho nên chúng ta làm bất cứ việc gì thì việc đó vẫn là vì ta mà làm, vì cái của ta mà làm. Cuối cùng vẫn không phải là dụng tâm thanh tịnh.

Phật dạy chúng ta phải dùng chân thành thanh tịnh mà làm thì việc gì cũng có kết quả. Còn không thì làm cho mình, cho cái ta của mình, càng làm thì chính mình cũng không có lợi, chúng sanh không có lợi, càng làm phiền não càng lớn, chướng ngại trùng trùng. Nhiều người không biết tại sao mình làm nhiều lắm mà càng làm càng phiền não. Phiền não từ nơi gốc, là cái tâm chưa loại bỏ được 16 chữ mà Hòa Thượng luôn nhắc chúng ta. Tự tự tự lợi, ảo danh ảo lợi, ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần vẫn nguyên, tham sân si mạn vẫn nguyên.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót.

Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!